



เอกสารวิชาการ

เรื่อง

การฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการ
ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
กรณีศึกษา : คนพิการจังหวัดศรีสะเกษ

โดย

นายอนุโพธิ์ บุนนาค

ผู้ขอประเมินตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชย.

(ด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม)



ว
12.05.6
ธ 194ก
2540

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม



05645

การฝึกและพัฒนาอาชีพคน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

คำนำ

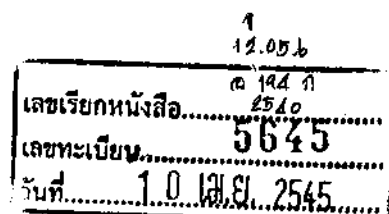
เอกสารวิชาการเรื่อง “การฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรณีศึกษา : คนพิการจังหวัดศรีสะเกษ” เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอาชีพคนพิการในด้านแนวความคิด กระบวนการรูปแบบการฝึกอาชีพ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการ รวมทั้งวิชาการช่วยเหลือคนพิการ จังหวัดศรีสะเกษ

ความสำเร็จของเอกสารดังกล่าว เป็นเพราะได้รับความกรุณาแนะนำจากปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (นายผัน จันทรปาน) อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (นายสม สุภนทร) ที่ให้คำปรึกษา ,แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องจนดูสว่างไปด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ช่วยเหลือในด้านข้อมูลจนงานดูสว่างสำเร็จได้ด้วยดี

ผู้รับการประเมินหวังว่า เอกสารวิชาการฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

อนุโพธ บุญนาค

มิถุนายน 2540



บทคัดย่อ

จากการตรวจราชการที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าประชากรจังหวัดศรีสะเกษ มีรายได้ต่อหัวต่ำสุดในประเทศ และมีคนพิการอยู่ในจังหวัดประมาณ 6,650 คน จึงเห็นว่าคนพิการในจังหวัดศรีสะเกษ น่าจะเป็นกลุ่มบุคคลที่สมควรให้ความช่วยเหลือด่วนที่สุด จึงได้เสนอปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการศึกษาเรื่องการฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

จากการศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการฝึกอาชีพคนพิการ จากการได้ยิน หรือสื่อความหมาย ทางการมองเห็น และทางกายหรือการเคลื่อนไหวของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม คือ กรมประชาสงเคราะห์ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพคนพิการเป็นกรอบในการวิเคราะห์ รวมทั้งสอบถามปัญหาความต้องการจากคนพิการ โดยตรง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มคนพิการที่ศึกษามีจำนวนร้อยละ 76.75 ของคนพิการทั้งหมด ซึ่งอยู่ในวัยแรงงานที่จะประกอบอาชีพเข้าสู่ระบบการฝึกอาชีพได้ ร้อยละ 64.56 แต่จากการสอบถามความสามารถในการฝึกอาชีพ พบว่าฝึกได้เพียงร้อยละ 15.87 และเป็นคนพิการใน 3 กลุ่ม ที่ศึกษา ส่วนการดำเนินการช่วยเหลือของจังหวัดส่วนใหญ่ร้อยละ 44.60 ได้ช่วยเหลือไปแล้วในรูปเงิน ได้แก่ เงินสงเคราะห์ครอบครัว เบี้ยยังชีพคนพิการ การช่วยเหลือในด้านการอาชีพได้แก่ การให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ร้อยละ 10.25 และส่งเข้ารับการศึกษา ร้อยละ 2.50 ส่วนการช่วยเหลือด้านกายอุปกรณ์ ร้อยละ 11.24 ความช่วยเหลือในลำดับน้อยที่สุด คือ ในเรื่องการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.45 ในเรื่องการฝึกอาชีพจังหวัดศรีสะเกษไม่มีหน่วยงานด้านการฝึกอาชีพจึงได้ส่งให้ไปรับการฝึกอาชีพที่จังหวัดใกล้เคียง คือที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอุครธานี คิดเป็นร้อยละ 7.33 ของคนพิการที่สามารถฝึกอาชีพได้

ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึกอาชีพคนพิการพบปัญหาอุปสรรค ทั้งในด้านตัวคนพิการ คือ บางครั้งยังมีได้มีการปรับสภาพความพิการก่อนฝึกหรือการศึกษาน้อย ไม่สนใจเข้ารับการศึกษา สนใจเรื่องการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพมากกว่า เมื่อ

(2)

ทำงานขาดการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน จึงสนใจประกอบอาชีพอิสระ หลักสูตรการเรียนการสอนบางหลักสูตรไม่มีการปรับปรุงให้ทันสมัย ขาดแคลนบุคลากรด้านการฝึกอาชีพ มีความยากในเรื่องการจัดตำแหน่งงานหลังฝึกอาชีพให้เหมาะกับสภาพความพิการ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มียกเว้นโทษนายจ้างที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามกฎหมายกระทรวง

จึงมีข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการในด้านต่าง ๆ

คือ **ด้านหลักสูตรการฝึกอาชีพ** ควรพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ทางการมองเห็น และทางการเคลื่อนไหว ที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานและความต้องการของคนพิการ สำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ทางการเคลื่อนไหว ได้แก่ หลักสูตรเกี่ยวกับพนักงานทำความสะอาด คนสวน ช่างไม้ก่อสร้าง ช่างอุตสาหกรรมโรงงาน ช่างซ่อมบำรุงรถยนต์ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า ส่วนหลักสูตรเกี่ยวกับคนพิการทางการมองเห็น ได้แก่ หลักสูตรนวดแผนโบราณ พนักงานรับโทรศัพท์ หรือพนักงานพิมพ์ดีด-คอมพิวเตอร์ และควรมุ่งเน้นหลักสูตรที่คนพิการสามารถไปประกอบอาชีพอิสระ ในท้องถิ่นตนเองได้ **ด้านการจัดการคนพิการเข้าฝึกอาชีพ** สถาบันฟื้นฟูอาชีพคนพิการควรปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานจากการที่ให้การฝึกอาชีพอย่างเดียวเน้นให้ทำงานอย่างครบวงจร โดยมีการปรับสภาพคนพิการ จัดกลุ่มคนพิการตามพื้นความพร้อม และส่งไปฝึกอาชีพที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ส่วนคนพิการที่ไม่สามารถเดินทางไปฝึกได้ ก็ให้ฝึกอาชีพที่สถานฟื้นฟูฯ ดังกล่าว **ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง** ควรมีการปรับในเรื่องการส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการผลักดันให้นายจ้างรับคนพิการเข้าทำงานให้มากขึ้น **ระบบการติดตามผลหลังฝึกอาชีพ** ควรมีการบันทึกประวัติการฝึกอาชีพคนพิการ ลงในสมุดประจำตัวคนพิการ หรือขึ้นทะเบียนคนพิการที่ฝึกอาชีพแล้ว เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มทักษะด้านอาชีพให้มากขึ้นในโอกาสต่อไป และจะเป็นแหล่งติดตามเพื่อการพัฒนางานในด้านการฝึกอาชีพ หรือสงเคราะห์อื่น ๆ ได้ รวมทั้งอาจคัดเลือกให้เป็นวิทยากรกับรุ่นต่อ ๆ ไปได้ และ **ระบบสถานะแวดล้อมอื่น ๆ** ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายในหมู่บ้าน หรือ สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์เพื่อให้ครอบครัว ชุมชน สังคม ได้ตระหนักเห็นความสำคัญในการฝึกอาชีพแก่คนพิการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตัวคนพิการ ครอบครัว ชุมชน และการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1) - (2)
สารบัญ	
บทที่	
1. บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
มูลเหตุจูงใจให้การศึกษา	2
วัตถุประสงค์การศึกษา	4
วิธีการศึกษา	4
ขอบเขตการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการ	
แนวนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคนพิการ	6
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพ	8
ความต้องการในการฝึกอาชีพของคนพิการ	10
แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ	13
กระบวนการและรูปแบบการฝึกอาชีพ	16
3. การดำเนินงานด้านการฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการ	
สถิติเกี่ยวกับคนพิการทั่วประเทศ	19
กรมประชาสงเคราะห์	20
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	22
กรมการจัดหางาน	24

4. การช่วยเหลือคนพิการในจังหวัดศรีสะเกษ	
- การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	26
- ข้อมูลคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ	27
- ผลการดำเนินการช่วยเหลือ	29
- ปัญหาและอุปสรรค	31

5. สรุปและข้อเสนอแนะ	34
----------------------	----

ภาคผนวก

- คำสั่ง กรส.ที่ 42/2539 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2539 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาข้อมูล
ด้านคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ
- ข้อมูลคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ณ วันที่ 16 มิถุนายน 2540

บรรณานุกรม